

EFSA NE 02

KANSERİN BELİRTİ VE BULGULARI YOKTUR

Gerçek: Birçok kanser türü erken dönemde uyarıcı belirti ve bulgular gösterir ve erken tanı tartışılmaz düzeyde yararlıdır.

BELİRTİ VE BULGULARI TANIYIN

Bireylerin, toplumların, sağlık çalışanlarının ve politika yapıcıların kanserin belirti ve bulgularının farkında olmaları ve öğrenmiş olmaları çok önemlidir.

Kanıt

- Bazı kanser türlerinin erken dönemde belirti ve bulgu vermediği bir gerçektir, ancak meme, rahim ağzı (serviks), deri, ağız, kalın barsak (kolorektal) ve bazı çocuk kanserlerini de kapsayan birçok kanser türünde erken tanı tartışılmayacak düzeyde yararlıdır.
- Erken tanı ve kanser tedavisinde sonuçların iyileştirilebilmesinde ilk basamak farkındalıktır. Örneğin pankreas ve yumurtalık kanseri gibi bazı kanser türleri erken belirti vermeden yaşam süresini kısaltmaktadır. Buna karşın kanser araştırmacıları dünya çapında kanserin erken dönemde tanısını koymaya yönelik yeni yöntemler geliştirme konusunda çalışmalar yapmaktadır.
- Birkaç istisna dışında, erken evrede tanı konulan kanser türleri geç evrede tanı konulara göre tedaviye daha iyi cevap vermektedir.

Kanıt (devamı)

- Sağlık çalışanlarının uygun bilgi ve donanımlarının sağlanarak kanserin erken belirti ve bulgularını doğru teşhis etmeleri ve bu sayede erken evrede iken uzman merkezlere zamanında yönlendirmeleri önemlidir.
- İnsanlar yardım istemek konusunda teşvik edilmelidir.
- Bazı kanser türleri için erken uyarıcı belirtilerin tanınması kaynakların sınırlı olduğu durumlarda özellikler önemlidir, maliyet etkindir ve bazı vakalarda özel bir tanınma teknolojisi de gerektirmemektedir. Örneğin, meme kanserlerinin genellikle ileri dönemde tanı aldığı bölgelerde birinci basamak sağlık çalışanı tarafından yapılan bir klinik meme muayenesi ile bile meme kanseri erken dönemde teşhis edilebilir.

ERKEN TANI

Erken tanı çok yönlüdür. Kanser farkındalığını artırmaya yönelik stratejiler, belirtiler varken tedaviye erişim ve bunlarla birlikte erken tanıya yönelik iyileştirmeler kanserde tedavi sonuçlarını iyileştirmek için en önemli fırsattır.

ERKEN TANIDA EŞİTLİĞİ SAĞLAMAK

Erken tanı ve tedavide eşitliği sağlamak bir öncelik olmalıdır.

Kanıt

- Kaynakların sınırlı olduğu durumlarda, bir çok kanser ilerlemiş dönemde tanı almaktadır, çünkü:
 - Özellikle birinci basamakta olmak üzere kanser hizmetlerinde yatırımlar eksiktir.
 - Erken tanının ve belirti-bulguların varlığında hizmete erişimin önemi konusunda sağlık çalışanlarını da kapsayacak şekilde farkındalık sınırlı düzeydedir.
 - Kanser tanısı ve tedavi konusundaki efsanelerin ve yanlış bilinenlerin artması, damgalamalar, cinsiyet ve sosyal eşitsizlikler bireyleri kanıtlanmış standart tedaviler yerine alternatif tedavi arayışlarına itebilir.
- Çalışmalar göstermiştir ki, 30-40 yaş arası kadınların bir kez bile tarama muayenesini yaptırtması ile rahim kanseri olma şansı üçte bir oranında azalmaktadır.
- Kolon kanserinde farklı ve etkili test seçenekleri, ülkelerin kaynaklarıyla ve hastalığın o ülkedeki yüküyle ilgili olarak kullanılabilir.
- Bu kapsamda tüm tarama programları için en önemli konu, taranan kişi sayısının en üst düzeylere çekilebilmesine, yüksek kaliteli tarama testlerinin yapılmasına ve güvenilir izlemlerin yapılmasına olanak tanıyan tarama testlerinin seçilmesidir.

KÜRESEL SAVUNMA MESAJI

Erken tarama programlarının başarısı kanserin erken dönemde tanınması yoluyla kanser ölümlerindeki azalmanın saptanması ile ölçülebilir.

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Gelişmekte olan birçok ülkede, onkolog, patolog ve diğer uzmanlık dallarında kanser tanısı ve tedavisi konusunda yetişmiş uzmanların sağlanmasında güçlükler bulunmaktadır.

Kanıt

- Uzman hekim tedavisi önemlidir, bunun yanı sıra birinci basamakta deneyimli sağlık gücünün bulunması kanser kontrolü ve tedavi girişiminde tamamlayıcı olabilir.
- Birinci basamak sağlık kurumlarında halk sağlığı uzmanları, diğer klinik hizmetleri görevlileri, hemşireler ve diğer hekimler kanser konusunda görevlere katkıda bulunabilirler.
 - Özellikler gecikmiş tanının önlenmesinin hedeflendiği durumlarda, birinci basamak sağlık çalışanları etkin klinik meme muayenesi konusunda eğitilerek bu konuda görev alabilirler.
 - Kolon kanseri tanısında çalışmalar hemşireler ve endoskopistlerin tarama testlerini başarılı bir şekilde yapabildiğini göstermiştir.
- Sağlık çalışanlarına verilen geleneksel eğitim metotlarını tamamlayacak şekilde mobil ve elektronik bilgi ve teknoloji iletişim araçlarının yaygın kullanımı kişilerin eğitimle ilgili açıklarını azaltılabilir.
- Elde var olana ek olarak, eğitim ve öğretim programlarının geliştirilmesi ve her türlü alt yapı sağlık çalışanları için çok önemlidir.

KÜRESEL SAVUNMA MESAJI

Kanser erken tanı programlarının başarısı için deneyimli sağlık iş gücünün sağlanması ve desteklenmesi önemlidir.

dunyakansergunu.org
Türk Kanser Araştırma ve Savaş Kurumu Derneği
Ataç 1 Sokak No: 21/1 06410 Yenışehir/Ankara
Tel: (0312) 431 29 50-51 Fax: (0312) 431 39 58
www.turkkanser.org • info@turkkanser.org

worldcancerday.org
Uluslararası Kanser Kontrol Örgütü
info@uicc.org
www.uicc.org

